

Mik azok az anyajegyek?

Az anyajegyek - orvosi nyelven naevusok - a bőrön és a nyálkahártyán már születéskor meglévő vagy csak később kialakuló jóindulatú elváltozások, melyek színükben, szerkezetükben, felszínükben a környező bőrtől eltérnek. Az utóbbi évtizedekben az anyajegy szó egyre inkább a festékes anyajegyek szinonimájává vált.

Hogyan alakulnak ki az anyajegyek?

Anyajegyek ott alakulnak ki, ahol a bőr színét adó pigmentsejtek (melanocyták, ill. naevocyták) nagy mennyiségben gyűlnek össze.

A **közönséges anyajegyek** leginkább a gyermekkorban és a serdülőkorban keletkeznek (egyes ritka formák már születéskor jelen lehetnek).

Az anyajegyek számát nem csupán a gének határozzák meg, hanem az is, hogy gyermekként mennyi időt töltöttünk - a káros sugarak elleni védelem nélkül - a napon. Minél több UV-sugárzás (napfény, szolárium) éri a bőrt, annál gyakoribb az anyajegyek megjelenése.

A hormonális változások miatt serdülőkorban és terhesség idején gyakrabban keletkeznek újak, a már meglévők mérete nőhet, színük sötétebbé válhat.

Az **a típusos anyajegyek** - széle általában szabálytalan, a környezettől való elhatárolódásuk nem éles, színük változatos lehet - megjelenési gyakorisága öröklődik.

A **melanoma malignum** kialakulhat egy korábban meglévő anyajegyből (ez az esetek kb. 30 %-a), illetve olyan bőrterületen, ahol korábban nem volt festékes bőrelváltozás (az esetek kb. 70 %-a). A daganat kialakulása egy hosszú és bonyolult folyamat eredménye. Több, a melanoma kialakulására hajlamosító tényező ismert:

- Öröklött hajlam: Erre utalnak az egyes családokban halmozottan előforduló bőr- és bizonyos belszervi daganatok
- A külső tényezők közül a legfontosabbak a napégések: a bőrt ért olyan mennyiségű UVB-sugárzás, mely az adott bőrtípusnál bőrpírt, gyulladást, hámlást vált ki. Minél többször következik ez be, annál nagyobb az esélye egy olyan DNS-változásnak, amit a szervezet nem tud kijavítani. A túlzott mennyiségű UV sugárzás hatása az élet során összeadódik.

A fentiek alapján elmondhatjuk, hogy a melanoma előfordulása gyakoribb olyan személyeken, akiknek testén nagyszámú anyajegy található.

Hogyan ismerhetők fel a veszélyes anyajegyek?

Szinte mindenkinek vannak anyajegyei, de nem biztos, hogy életünk során bármilyen problémát is fognak ezek okozni.

Nagyon fontos a **közönséges anyajegy**, az **atípusos anyajegy** és a **melanoma elköltötése**, amely azonban orvosi vizsgálat nélkül nem lehetséges.

Korábban jóindulatú anyajegyek is daganatos elváltozásokká fajulhatnak!

Az anyajegyekkel kapcsolatban az esetleges változások észlelése a legfontosabb tényező! Ennek egyik módja az nvizsgálat. A bőrünket bizonyos időközönként tüzetesen nézzük át, és próbáljuk meg összehasonlítani a korábbi állapottal!

Milyen jelekre kell odafigyelni?

- Az újonnan megjelent, a többitől eltérő és gyorsan növekvő pigmentált elváltozásokra.
- A már meglévő anyajegyeknél történő változásokra, melyeknél az alábbi szempontokat vegye figyelembe:
  - **Aszimmetria:** a strukturális elemek egyenetlen eloszlása (2 tengely mentén nézve).
  - **Anyajegy határa:** az egészséges anyajegy határai élesek. Az elmosódott körvonalú anyajegyeket ezzel szemben intő jelnek kell tekinteni!
  - **Szine:** ha az anyajegy színe több tónusú, akkor rendszeresen ellenőriztetnie kell bőrgyógyással!
  - **Átmérője:** az öt milliméternél nagyobb átmérőjű anyajegyeket is orvosi megfigyelés alatt kell tartani!
  - **Eleváció:** az anyajegy kiemelkedése, felszíni egyenetlensége.

Ha az öt felsorolt változából legalább egyet tapasztal, bőrgyógyással ellenőriztesse az érintett anyajegyet!

Milyen gyakran érdemes anyajegyszűrésre jelentkezni?

Általában évente, de vannak betegek, akiknek félévente javasolt az ellenőrzés.

Kinek javasolt a félévenkénti kontroll?

- Akiknél, ill. akik családjában előfordult bőrdaganat.
- Akiknek kórelőzményében erős napégés, gyakori szoláriumozás, napozás szerepel.
- Világos bőrű, szőke, vörös hajú egyéneknek.
- Akiknek 50 feletti számú anyajegy van.

Milyen esetben kell haladéktalanul bőrgyógyászhoz fordulni?

Ha az anyajegy: megsérül, viszket, fáj, begyullad, nedvedzik, vérzik.

Ne feledje: Minél korábban fedezik fel a bőrrákot, annál jobb a gyógyulás esélyei!

